

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ**

Харків 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора – заступник директора з
виховної роботи

Володимир ВЕЛИЧКО

«15» грудня 2025р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Рішенням Педагогічної ради
Харківського політехнічного фахового
коледжу від «15» грудня 2025р.
протокол № 3

Харків
2025

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про самостійну роботу здобувачів освіти Харківського політехнічного фахового коледжу (далі – Положення) розроблено згідно з вимогами нормативно - правових документів у сфері освіти: законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», які безпосередньо або опосередковано пов'язані з організацією освітнього процесу.

1.2 Самостійна робота здобувачів освіти (студентів) (СРС) є невід'ємною складовою освітньої діяльності Харківського політехнічного фахового коледжу (далі – Коледж), в процесі якої заплановані завдання виконуються студентами Коледжу під методичним керівництвом викладачів, за безпосередньої їхньої участі. Цей вид роботи є основним засобом засвоєння навчального матеріалу здобувачів освіти у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

1.3 Мета самостійної роботи:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності здобувачів;
- формування у здобувачів освіти потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- здобуття глибокої системи знань як ознаки міцності знань;
- самостійна робота здобувачів освіти як результат їх морально-вольових зусиль.

1.4 Це Положення визначає вимоги та умови, що необхідні для організації самостійної навчальної праці здобувачів освіти (студентів) та спрямоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи здобувачів;
- формування у здобувачів практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсіві проєкти (роботи), реферати тощо);
- сприяння розвитку у здобувачів мотивації до навчання та поглиблення професійних наукових і практичних інтересів;
- формування професійних якостей, розвитку знань, умінь та навичок майбутніх фахівців;
- сприяння формування у здобувачів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань, вироблення навичок роботи з літературою.

1.5 Обсяг навчального часу, відведеного для самостійної роботи, регламентується нормативними документами з освіти, визначається навчальним та робочим навчальним планом, робочими програмами навчальних дисциплін і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного студентам для вивчення конкретної дисципліни. Якщо формою підсумкового контролю з дисципліни є екзамен, то на підготовку та проходження екзамену виділяється один кредит ЄКТС відведений для самостійної роботи який прописується в навчальному плані окремим рядком.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

2.1 Зміст самостійної роботи здобувачів освіти із конкретної дисципліни визначається навчальною та робочою програмою навчальної дисципліни.

2.2 На самостійну роботу можуть виноситись:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;
- окремі практичні роботи, що не потребують безпосереднього керівництва викладача.

2.3 Самостійна робота забезпечується системою навчально – методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, куди входять:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники);
- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична);
- інтернет-ресурси;
- методичні матеріали (методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи здобувачів освіти).

2.4 Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотеці Коледжу, навчальних кабінетах, комп'ютерних кабінетах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

2.5 При використанні складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача. При плануванні викладач розробляє методичні рекомендації, які містять орієнтовний тематичний план з переліком тем, що винесені на самостійне вивчення, методичне забезпечення самостійного опрацювання навчального матеріалу здобувачами освіти.

3. СИСТЕМА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

3.1 При самостійному опрацюванні навчального матеріалу велике значення для здобувача має навчально-методичний пакет, вміст якого передбачає:

- робочу програму з навчальної дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної і позааудиторної навчальної роботи;
- конспект лекцій (опорний конспект);
- інструкції з лабораторних та практичних занять;
- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи напрацювання практичних навичок;

- методичні посібники з курсового та дипломного проектування;
- перелік питань, що виносяться на семінарські заняття;
- розробка контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки;
- перелік літератури;
- робочий звіт з виконання самостійної роботи.

3.2 Вимоги щодо складання методичних рекомендацій.

З метою допомоги здобувачам в оволодінні знаннями самостійно з конкретної теми навчальної дисципліни викладачу рекомендується підготувати методичні рекомендації, основними складовими яких можуть бути:

- тема;
- план;
- література;
- перелік знань і вмінь, набутих здобувачами після опрацювання теми (очікувані результати);
- конкретні завдання з кожного винесеного питання з методичними порадами щодо їх виконання.
- перелік контрольних питань для самоперевірки.

Викладач може складати робочі звіти для самостійної роботи здобувача у вигляді тезисних викладок, графічних зображень, таблиць, систематизованого матеріалу з переліком вхідних даних, одержаних під час вивчення інших навчальних дисциплін, або попередніх тем з даної дисципліни, перелік завдань з даної теми.

3.3. Види завдань до самостійної роботи.

Залежно від особливостей дисциплін, викладач може видавати різні види завдань самостійної роботи:

- опрацювання інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях;
- робота з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту;
- робота в мережі-інтернет;
- робота з довідковою літературою;
- написання рефератів, повідомлень, створення презентацій до повідомлень;
- творчі завдання (доповіді, проекти, огляди тощо);
- виконання підготовчої роботи до лабораторних і практичних занять;
- виконання індивідуальних графічних, розрахункових завдань;
- виконання курсових робіт (проектів).

Викладач не обмежується у виборі інших завдань для самостійної роботи за умови відповідності змісту завдання робочій програмі навчальної дисципліни. Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності у здобувачів певних навичок: уміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат); проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць,

проводити їх порівняння).

Самостійні завдання можуть виконуватись у робочому зошиті, на окремих картках, альбомних листах у вигляді креслення, графіків, кросвордів, малюнків в альбомах тощо. Кращі роботи як зразки залишаються в кабінетах (лабораторіях).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

4.1 Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів.

4.2 Поточний контроль є органічною частиною освітнього процесу і проводиться під час лекцій, семінарських, практичних і лабораторних занять.

4.3 Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів (5-10 хв.);

- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи в кінці лекції (5-10 хв.).

Відповіді перевіряються й оцінюються викладачем у позааудиторний час. Бажано, щоб контрольні питання були заздалегідь підготовлені на окремих аркушах, на яких студенти пишуть відповіді;

- фронтальний безмашинний стандартизований контроль знань студентів за кількома темами, винесеними на самостійну роботу (5-10 хв.), проводиться на початку семінарських, практичних чи лабораторних занять;

- перевірка домашніх завдань;

- перевірка набутих умінь на практичних, лабораторних заняттях;

- тестова перевірка знань студентів;

- інші форми.

4.4 Виконання деяких завдань самостійної роботи може контролюватись під час проведення лабораторних і практичних занять, під час проведення семінарів (деякі питання семінару можуть торкатись тем, які частково або повністю виконувались самостійно), викладач може передбачити проведення семінару повністю за темами самостійної роботи.

4.5 Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачами освіти в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується при проведенні занять.

4.6 Контроль за опрацюванням навчального матеріалу, винесеного на самостійну роботу, проводиться викладачем на заняттях та в поза аудиторний час за впровадженою в Коледжі шкалою. Консультації та поточний контроль викладачі можуть проводити згідно з розкладом додаткових занять.

4.7 Критерії оцінки результатів самостійної роботи.

У ході проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних задач;
- обґрунтованість і логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- оформлення матеріалів згідно із висунутими вимогами.

4.8 У журналі обліку навчальних занять записується тема самостійної роботи, кількість запланованих годин згідно робочої програми навчальної дисципліни.

4.9 Оцінка за виконання самостійної роботи фіксується у журналі обліку навчальних занять.

5. ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ ВИКЛАДАЧАМИ КОЛЕДЖУ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

5.1 Консультація – один із видів навчальних занять у Коледжі, що передбачає роботу викладача зі здобувачем освіти або групою, яка проводиться поза розкладом навчальних занять з певної дисципліни.

5.2 Сутність проведення консультації полягає у створенні необхідних умов для реалізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти і має на меті здійснення роз'яснення, систематизації, поглиблення та закріплення теоретичних і практичних знань, які здобувачі освіти отримують в процесі навчання, зокрема, і під час практики.

5.3 Метою проведення консультацій є:

- виявлення обсягу, глибини і якості сприйняття навчального матеріалу, недоліків чи прогалин у знаннях здобувача освіти та встановлення їх причин і шляхів усунення;
- стимулювання інтересу здобувача освіти до навчальної дисципліни (освітньої компоненти);
- підвищення рівня підготовки здобувача освіти, всебічне сприяння в опануванні ним матеріалів навчальної дисципліни (освітньої компоненти);
- розвиток у студента навичок самостійного опрацювання матеріалу та оволодіння методикою досліджень.

5.4 Консультації є невід'ємною складовою робочого часу викладача і проводяться в його межах.

5.5 Консультації з самостійної роботи студента проводяться перед виконанням та при підведенні підсумків самостійної роботи, у процесі роботи студентів над курсовими роботами (поектами) та підготовці до Державної атестації.

5.6 Консультації викладача зі здобувачами освіти проводяться відповідно до графіку, в якому визначено день та час проведення консультації.

5.7 Здобувачу освіти, який звернувся у визначений за графіком час, викладач зобов'язаний надати консультацію або провести індивідуальну роботу, зокрема і з метою відпрацювання пропущених навчальних занять.

Заступник директора з НР
Завідувач відділення
комп'ютерної інженерії та
будівництва
Завідувач відділення
автоматизації та
залізничного транспорту
Голова профспілки
Голова студентського
самоврядування

Раїса КОРОЛЬОВА

Ірина КРЮКОВА

Олеся ТВЕРДОХЛІБОВА
Наталія ЯВТУШЕНКО

Марія ШМАТОК